

Primo juni 1995

Til:
DVSs Medlemmer

MEDDELELSE NR. 95 - 3

1. Vejhistorisk besøg fra Norge

I dagene 24.-25.april havde DVS og Vejdirektoratet besøg af 24 vejhistorisk interesserede fra Norge. De 24 deltagere var overvejende fra Oslo og omegn - med Gunnar Tveit fra Akershus fylke som leder. I besøget deltog også den norske vejmuseumsdirektør, Geir Paulsrud. DVS og Vejdirektoratet stod for det praktiske arrangement i Danmark. Morten Ludvigsen fungerede som guide sammen med DVSs vejhistoriske forsker, Steffen Elmer Jørgensen, og undertegnede. Det var et par fine dage med de norske venner.

Programmet omfattede en 2-dages udflugt med bus. Om mandagen besigtigedes bl.a. Tåstrup-Køge-Vordingborg-vejen - en af chausseerne fra vejreformernes tid og færdig-anlagt i 1832, Broskovvejene fra henholdsvis jern- og middelalderen, Danmarks Vej-museum og endelig oldtidsvejen ved Risby.

De norske gæster besigtiger Holbo Herredsvej ved Helsingø.

Tirsdagens tur gik til Nordsjælland - ad Fredensborgvejen, Danmarks første chaussé fra 1775, Skære Mølle bro - Danmarks ældste stenbro, Kongevejen i Nyrup Hegn, Slots-gade i Fredensborg og den middelalderlige Holbo Herredsvej.

2. Vikingetidens bro i Raving Enge

Det sidste medlemsarrangement i DVS blev afholdt den 17. maj 1995 i Bredsten og omegn, hvor *Mogens Schou Jørgensen*, Nationalmuseet, fortalte om **Vikingetidens bro i Raving Enge**.

Raving-broen er et imponerende bygningsværk, nær 700 m langt og helt opført i egetømmer med mere end 1.000 bærende stolper og et oprindeligt kørebaneareal på mindst 3.500 m². Dele af broen blev udgravet 1972-82 af Nationalmuseet, der siden 1993 med støtte fra Carlsbergfondet atter har foretaget undersøgelser af anlægget og dets omgivelser. Broen er bygget år 979 eller 980, sandsynligvis med Harald Blåtand som bygherre og som et vigtigt element i det storbyggeri, der også omfattede de store ringborge Trelleborg, Fyrkat, Aggersborg og Nonnebakken samt en række mindre broanlæg rundt om i Danmark. Der er mange forslag til formålet med disse storværker, men alt tyder på, at disse borge og broer, der kun var i brug i ganske få år, var et led i en overordnet militær plan.

Der er udført en rekonstruktion af en del af Vikingebroen i Raving Enge.

Arrangementet, der havde samlet ca. 30 deltagere, blev efter frokost indledt på Hotel Bredehus, hvor *Mogens Schou Jørgensen*, der forestår de igangværende arkæologiske undersøgelser, gav en introduktion til broen og udgravningerne i Vejle ådal.

Herefter kørtes til den tidligere Ravning station ved broens nordlige landfæste, hvor Randbøl Skovdistrikt netop har åbnet en lille udstilling om vikingetidsbroen og det omgivende landskab. Her er også opført en mindre rekonstruktion af broen. Derpå blev det, der i dag er tilbage af broen - de lodrette stolper - beset nogle af de steder i broforløbet, hvor det arkæologiske arbejde var igang.

Turen sluttede med en tur ad den tidligere jernbanelinie, nu natursti, langs ådalen til Kolborg, nogle km vest for Ravning. Her var der lejlighed til at vandre ad den vejdæmning over ådalen, hvor et vadested i vikingetiden var forgængerens for Ravning-broen og hvis ældste dele er bygget i romersk jernalder omkring 400 e.Kr. Kolborg-vadestedet var i vikingetiden antagelig det civile, almindeligt brugt overgangssted, mens Ravning-broen var det militære byggeri, der sikrede, at man på alle tidspunkter kunne passere den brede ådal.

3. Lovudvalget

Lovudvalget blev nedsat i september 1994 bl.a. med det formål at undersøge mulighederne for at styrke DVS fremover ved, at flere interessentkategorier kom med i arbejdet i DVS. På den baggrund skulle lovudvalget ligeledes udarbejde forslag til nødvendige ændringer af vedtægterne for DVS.

Lovudvalget har nu færdiggjort sit arbejde og afgivet en betænkning til bestyrelsen. Herunder har udvalget fremlagt et forslag til nye "Vedtægter for DVS", hvor der bl.a. er foreslået etableret en større bestyrelse, således at flere ikke-vejteknikere kan deltage i Selskabets ledende organ.

Forslaget skal drøftes på bestyrelsesmødet den 15.juni.

4. Slotsgade i Fredensborg

Det førstkommende medlemsmøde har titlen **Slotsgade i Fredensborg** og afholdes **mandag den 19.juni 1995 kl. 19.00** i *Villa "Terrasserne", Slotsgade 20, Fredensborg*. Bemærk venligst, at dato og sted er ændret i forhold til tidligere annonceret i Dansk Vejtidskrift!

Foredraget holdes af cand.jur. *Søren Widding*, som er formand for Bevaringsforeningen "Fredensborg". Det var Bevaringsforeningen, der var den drivende kraft bag ombygningen af Slotsgade og etableringen af rundkørslen, så der herved blev en fin og værdig afslutning af Fredensborgvejen - Danmarks første chaussé, som var færdig i 1775. Ombygningen blev foretaget i anledning af Dronningens og Prinsens sølvbryllup i 1992. I forbindelse med foredraget er der besigtigelse af rundkørslen og vejanlægget.

Søren Widding fortæller:

"Mit møde med Marmillod

Mit første møde med Jean Rudolph Marmillod fandt sted den 1. august 1989.

Nej, naturligvis mødte jeg ham ikke personligt, men jeg så hans underskrift på en tegning dateret den 30. oktober 1765 af en "Plan d'une Place Circulaire" ved indkørslen til Fredensborg.

Forud for dette møde var følgende passeret: Som indfødt i den kgl. residensstad Fredensborg havde jeg altid fundet, at gaden - Slotsgade - der fører op til Fredensborg slot var en underlig disharmonisk affære, når henses til slottets strenge symmetri, og at det vejkryds, der fører ind til Fredensborg by, var rædselsfuld, set ud fra en landskabsarkitektonisk betragtning.

Jeg var klar over, at den danske enevælde aldrig ville have accepteret et sådant jasket vejanlæg op til et kongelig slot, men hvordan ville enevælden da have haft, at det skulle have set ud? Det forhold begyndte jeg i foråret 1989 at undersøge uden at finde noget svar i den umiddelbart tilgængelige litteratur.

Da var det en god ven foreslog, at vi tog til Rigsarkivet for at se, hvad de måtte have af arkivaler. Og der lå de så - alle Marmillods tegninger til Fredensborgvejen incl. det det festlige forslag til "d'une Place Circulaire" ved indkørslen til Fredensborg by og opkørslen til slottet - et forslag der aldrig var blevet realiseret.

Vi fik tegningerne affotograferet og sendte dem op på det høje, hvide slot og fik da også positive tilkendegivelse af det ønskelige i, at vi i Bevaringsforeningen "Fredensborg" søgte at få realiseret Marmillods forslag, nu med 224 års forsinkelse.

Vi forelagde planen for alle involverede vejmyndigheder, stat, amt og kommune og alle var begejstret for tanken - bare det altså ikke kom til at koste dem noget.

3 år senere og efter at have fået indsamlet 9,6 mio. kr kunne vi så indvi anlægget. Om det er lykkedes os at ramme Marmillods ideer om et vejanlægs rette udformning - ja, kom selv og se den 19.juni."

Mødestedet, Villa "Terrasserne", er lidt vanskeligt tilgængeligt, når man kommer i bil: Men køр efter rundkørslen ad Slotsgade mod slottet - drej ad 1.sidevej til venstre "Bakkedraget" - og køр så ind ad 1.indkørsel til venstre.

Venligst tilmelding til mødet til undertegnede eller Lane Olesen i Vejdirektoratet, telf. 3393 3338.

6. Vejhistorisk tur til Norge

Årets tur er planlagt at gå til Norge. Direktøren for Norsk Vejmuseum, Geir Paulsrud, som kender alt til norske veje og deres historie, har lovet at være guide på turen.

Programmet starter søndag den 17.september kl. 17.00 med Oslo-båden fra København. Middag og overnatning.

Mandag morgen køres med bus nordpå til Hamar og Lillehammer og herfra videre til Norsk Vejmuseum, som ligger i Gudbrandsdalen, 15 km nord for Lillehammer. Overnatning på Hunderfossen kro. Norsk Vejmuseum, som ligger meget smukt i Gudbrandsdalen, besøges og flere af de gamle vejanlæg i dalen besigtiges.

Tirsdag køres der videre til Valdres, hvor der ligeledes er gamle vejanlæg, og videre over Filefjell til Lærdal i bunden af Sognefjorden. Vejen over Filefjell, som er led i vejforbindelsen mellem Oslo og Bergen, har gennem tiderne været et af de vigtigste vejstrøg i Norden. Overnatning i Lærdal.

Onsdag køres gennem Hemse- og Hallingdalen via Hønefoss til Oslo, hvor færgen afsejler kl. 17.00. Middag og overnatning. Ankomst København torsdag den 21. september kl. 9.00.

På grund af de nuværende oversvømmelser i Norge har det ikke været muligt at få et mere detaljeret program for turen.

Et foreløbigt overslag giver en pris pr. person på 2.500 kr, som inkluderer færge København-Oslo t/r i dobbeltkahyt og 2xmiddag og morgenmad, bustransport og 2 overnatninger (m/morgenmad) i Norge.

Af hensyn til den videre planlægning af turen til Norge bedes evt. deltagere inden 30.juni (helt uforpligtende) kontakte undertegnede, hvis man er interesseret i at deltage. På det tidspunkt vil der ligeledes foreligge et mere detaljeret program.

6. Øvrige medlemsarrangementer i 1995

Efterårets arrangementer omfatter endvidere to foredrag:

Vognenes historie og udvikling v/museumsdirektør, dr.phil. *Per Ole Schovsbo*, Danmarks Vejmuseum, og

Motorgadernes historie v/dr.techn. *Tom Rallis*, Danmarks Tekniske Universitet.

Tidspunktet for de to foredrag er ikke fastsat endnu.

Carl Johan Hansen
Sekretær i DVS